विद्या भवन बालिका विद्यापीठ लखीसराय

वर्ग दशम् विषय संस्कृत विषय श्यामउदय सिंह

ता:15-01-2020(एन. सी.ई.आर.टी.पर आधारित)

पाठ:षष्ठ: पाठनाम सुभाषितानि (बोर्ड बेस्ड क्वेश्चन)

1. **अधोलिखित श्लोकानाम् भावर्थम् मञ्जूषायाः सहायतया उचित-क्रमेण पूरयत्।**
   त्यक्त्वा धर्मप्रदां वाचं परुषां योऽभ्युदीरयेत्।
   परित्यज्य फलं पक्वं भुङ्क्तेऽपक्वं विमूढधीः।।
   भावार्थः- अस्य भावोऽस्ति यत्-यः नरः सत्याम् धर्मयुक्ताम् (i)________ त्यक्त्वा (ii)__________ वाचम् वदेत् सः (iii)__________ पक्वं फलं त्यक्त्वा (iv)__________ फलम् खादति अर्थात् तस्य नरस्य वाण्याम् सरसता मधुरता च न भवति।

   मञ्जूषा- कठोरां, वाणीं, अपक्वं, मूर्खबुद्धिः

2. **अधोलिखित श्लोकानाम् भावर्थम् मञ्जूषायाः सहायतया उचित-क्रमेण पूरयत्।**
   विद्वांस एव लोकेऽस्मिन् चक्षुष्मन्तः प्रकीर्तिताः।
   अन्येषां वदने ये तु ते चक्षुनामनी मते।।
   भावार्थः- विद्या एव नरस्य (i)_________ अस्ति जनाः अनया एवं संसारे सर्वविधं व्यवहारं कर्तुं समर्थाः भवन्ति। अतः अस्मिन् संसारे केवलं (ii)__________ ज्ञानिनः विचारशीलाः एव (iii)__________ कथिताः। अन्येषां विद्यारहितानाम्। (iv)_________ तु ये चक्षुषी भवतः ते तु नाममात्रम् एव। अतः अस्माभिः सर्वथा विद्या प्राप्त्यर्थम् एव प्रयतनीयम्।

   मञ्जूषा- आननें, विद्वांसः, नेत्रम्, नेत्रवन्तः

3. **स्थूलपदमाधृत्य प्रश्ननिर्माणं कुरुत-**
   i. **विमूढधीः** अपक्वं फल भुङ्क्ते।
   ii. मूर्खबुद्धिः **धर्मप्रदाम्** वाचं त्यजति।
   iii. मूर्खः परुषां **वाचं** वदति।
   iv. मूढः **पक्वं फलं** परित्यजति